

Obvladovanje tveganj za voznike v cestnem prometu: primeri dobre prakse

Tako kot v drugih dejavnostih je tudi v cestnem prometu pomembno, da je poskrbljeno za delovne razmere, saj to jamči usposobljene in motivirane zaposlene. V dejavnosti cestnega prometa je zaradi nekaterih posebnosti težje obvladovati tveganja. Za uspešno obvladovanje tveganj je treba upoštevati način opravljanja dejavnosti v praksi, značilnosti samih voznikov in način njihovega dela. EU-OSHA je objavila poročilo, v katerem so opisane študije primerov obvladovanja tveganj za voznike, ki opravljajo prevoze v cestnem prometu ⁽¹⁾. Predstavljene so najrazličnejše pobude in intervencije za zaščito voznikov v cestnem prometu.

Vozniki so pri delu samostojni in niso prisotni v prostorih podjetja. Nekateri so lahko tudi samozaposleni, pogosto pa imajo dolgoletne izkušnje kot vozniki. To pomeni, da z njimi ni vedno enostavno komunicirati, se posvetovati ter jih vključevati, poleg tega niso vedno odprti za spremembe. Zaradi tega morajo biti vozniki osebno udeleženi pri iskanju rešitev. Rešitve morajo razvijati sami z uporabo vključevalnih metod. Le tako je mogoče izkoristiti njihove izkušnje in zagotoviti, da bodo pripravljene sprejeti rešitve. Bistvenega pomena je tudi, da je na voljo dovolj časa za razpravo o spremembah, njihovo načrtovanje, preskušanje in uvajanje.

© iStock

Izkušnje voznikov je mogoče izkoristiti tudi tako, da se jim dodeli vloga zagovornikov, vodij usposabljanja in mentorjev.

V obvladovanje tveganj bi morale biti vključene tudi stranke in druge interesne skupine. Osebe, ki se ukvarjajo z dostavo, ne delujejo same, temveč so del verige. Delodajalci voznikov imajo lahko težave pri zagotavljanju varnosti za svoje zaposlene, kadar ti delajo v prostorih strank. Zaradi konkurence na področju prevoznitva pa podjetja strankam, ki morda zmotno menijo, da niso odgovorne za varnost voznikov, nerada postavljajo tovrstne zahteve. Pri ocenjevanju tveganj za delovno mesto voznika vozila javnega prevoza in iskanju rešitev je treba upoštevati tudi potnike. V obvladovanje tveganj je potrebno vključiti še:

- podjetja, v katerih se blago prevzema, in podjetja, katerim se ga dostavlja;

- potnike in šolarje;
- skupine za cestnoprometno varnost, ministrstvo za promet, policijo in sodstvo itd.

Veliki delodajalci lahko določajo standarde varnosti in zdravja pri delu za svoje pogodbene partnerje in tako spodbudijo majhna podjetja k upoštevanju enakih standardov pri delu z drugimi strankami.

Izvedba nekaterih rešitev s področja varnosti in zdravja pri delu, na primer ukrepov za varnejšo vožnjo, utegne zahtevati nekoliko več časa. To je treba upoštevati pri organizaciji in časovnem načrtovanju dela. Zaradi uvedbe načel varne vožnje se lahko zmanjša poraba goriva in torej znižajo stroški.

Usposabljanje in zagotavljanje ustreznega upoštevanja postopkov je izrednega pomena za voznike, vendar je te aktivnosti treba izvajati v okviru organizacijskega sistema, usmerjenega v preprečevanje tveganj, in z jasno zavezanostjo vodstva.

Pri uvajanju kakršnih koli sprememb je treba razmisliti o posledicah za varnost in zdravje pri delu. Na primer, z uvedbo informacijsko-komunikacijske tehnologije v voznikovo kabino je mogoče izboljšati tudi varnost in zdravje voznikov.

Treba je upoštevati razlike med zaposlenimi – na primer, potrebe starejših in mlajših delavcev, voznic in delavcev migrantov.

Poglavitne ugotovitve iz primerov

- Veliko voznikov je samozaposlenih, so zelo izkušeni in navajeni na neodvisnost pri delu. To med drugim kaže na potrebo po:
  - zagotavljanju praktičnih pristopov, ki ne smejo biti pokroviteljski;
  - uporabi prostorov, ki jih obiskujejo vozniki (počivališč na avtocestah ipd.);
  - zagotavljanju na izkušnjah voznikov temelječega svetovanja in rešitev, kar je na primer mogoče doseči z:
    - vključevanjem voznikov v ocenjevanje tveganja in iskanje rešitev;
    - vključevanjem voznikov kot zagovornikov, mentorjev ipd.;
    - zagotavljanjem potrebnega časa za razvijanje rešitev in uvajanje sprememb.
- V rešitve za obvladovanje tveganj je treba vključiti kupce, stranke in druge interesne skupine:
  - dobavno verigo – dobavitelje, prostore, kjer potekajo dobave itd.;
  - potnike in šolarje;
  - skupine za cestnoprometno varnost, ministrstvo za promet itd.
- Velike organizacije lahko določajo standarde varnosti in zdravja pri delu za svoje pogodbene partnerje, kar lahko spodbudi majhna in srednje velika podjetja k uvedbi enakih standardov na področju sodelovanja z drugimi strankami.

⁽¹⁾ European Agency for Safety and Health at Work (EU-OSHA), *Managing risks to drivers in road transport: good practice cases*, EU-OSHA.

- Uvajanje nove tehnologije v kabine lahko prinese prednosti tudi na področju varnosti in zdravja pri delu, na primer tako, da vozniki stalno prejemajo informacije in si lahko učinkoviteje razporejajo čas.
- Uvedba rešitev s področja varnosti in zdravja pri delu morda podaljša čas za izvedbo nalog, zato je treba:
  - to dejstvo upoštevati pri organizaciji in časovnem načrtovanju dela;
  - s tem seznaniti stranke.
- Zaradi preprečevanja tveganj mora biti usposabljanje, na primer, o tehnikah varne vožnje, vključeno v organizacijski sistem, pri čemer je pomembna tudi jasna zavezanost vodstva.

Na področju prevoza potnikov se v različnih študijah primerov obravnava preprečevanje nasilja nad vozniki, tudi s strani šolarjev. Takšno nasilje ima lahko najrazličnejše posledice: stres in poškodbe zaposlenih, poškodbe avtobusov in večje tveganje za prometne nesreče. Izkazalo se je, da je v reševanje problematike treba vključiti tudi otroke. Ukrepi, sprejeti v posameznih primerih, so vključevali:

- partnerstvo s šolami, programe za preprečevanje kriminala, policijo, prometne organe;
- sodelovanje otrok, na primer:
  - imenovanje osebe, odgovorne za preventivo, ki sodeluje s ciljnim skupinami, na primer, s šolami;
  - izvajanje gledaliških predstav za otroke, ki slednje spodbujajo k zastavljanju vprašanj in iskanju rešitev;
  - otroci določijo pravila vedenja med vožnjo z avtobusom in uvedejo „policijski nadzor“ avtobusov;
  - skupno usposabljanje voznikov in otrok, ki prispeva k zblizjevanju stališč;
- celosten pristop, pri katerem so šole vključene v dogajanje na območju šole in zunaj njega;
- osebe, ki delujejo kot pomočniki sprevodnikov;
- zaščitne premaze stranskih stekel, ločitev voznikove kabine od potnikov, sistem CCTV, sisteme za sledenje in radijske povezave za hitro posredovanje;
- pravno podporo in svetovanje za zaposlene po incidentih.

Te študije primerov kažejo, da je na voljo vrsta ukrepov za obvladovanje tveganj, s katerimi je mogoče povečati varnost voznikov v cestnem prometu, izboljšati storitve za stranke in potnike ter doseči nižje stroške poslovanja prevoznih podjetij.

Primeri

Nemški projekt DocStop so začeli izvajati, da bi izboljšali **zdravstveno oskrbo voznikov na dolge razdalje** v času, ko opravljajo svoje delo. Na avtocestnih počivališčih so tako postavili centre DocStop, na katerih deluje mreža zdravnikov, ki jih lahko obiščejo vozniki na vožnji, ne da bi to občutneje vplivalo na njihov urnik.

V danskem podjetju Arla Foods so vodilni delavci v sodelovanju z vozniki razvili program za **zbiranje informacij o delovnih razmerah na več kot 500 različnih mestih za natovarjanje**. Te informacije so vnesli v informacijski sistem podjetja, kjer so bile na voljo voznikom, ko so tiskali

© David Tijero

svoj dnevni raspored voženj. Zajete so bile tudi informacije o sporazumih s strankami. Zaradi voznikov je bilo pomembno, da se je pri ukrepih upoštevala stopnja pismenosti in omejen čas, ki ga imajo na voljo za dostavo.

Dansko podjetje Shell Transport zahteva od svojih **podizvajalcev, da izpolnjujejo standarde kakovosti in varnostne standarde podjetja**. Ti se nanašajo predvsem na poročanje o nezgodah in poškodbah pri delu, usposabljanje voznikov in navodila zanje ter na to, kako naj podizvajalci vključijo varnost v lastne organizacijske sisteme. Upoštevanje programa se pozorno spremlja.

V londonskem mestnem prevozu zagotavljajo **voznicam avtobusov** ustrezne delovne razmere, s čimer želijo izboljšati zaposlovanje in obdržati svoje zaposlene. V garažah imajo voznice na voljo „mentorice“, ki jim nudijo podporo. Zagotovljeno imajo pomoč pri stroških za otroško varstvo in posebne prostore za ženske. Uvedli so ukrepe in začeli kampanjo za preprečevanje nasilja na avtobusih. Organizirajo usposabljanja za zaposlene in vodstvo, na katerih se poudarja nična toleranca do diskriminatornega vedenja. Še naprej iščejo odgovore na vprašanja, kot so prožni načini dela. V nekem drugem primeru je španski sindikat CCOO po opravljeni študiji pripravil priporočila za uniforme za voznice.

Francoska prevozna družba Prevost je z različnimi ukrepi uvedla **hitrostno omejitev** za voznike na 80 km/h, zaradi česar so se zmanjšale poraba goriva in emisije CO₂, izboljšala sta se tudi varnost in zdravje pri delu voznikov. Prihranke zaradi zmanjšanja stroškov so razdelili delavcem. Z nalepkami na vozilih o pobudi seznanjajo tudi javnost.

Dodatne informacije

Celotno poročilo je brezplačno na voljo v angleščini na spletni strani agencije:

http://osha.europa.eu/en/publications/reports/managing-risks-drivers_TEWE11002ENN/view

Ta bilten je na voljo v vseh jezikih EU na naslovu:

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>

Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, ŠPANIJA
Tel. +34 944794360, faks +34 944794383
E-naslov: information@osha.europa.eu

© Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu. Razmnoževanje je dovoljeno z navedbo vira. Printed in Belgium, 2011

